

Spinder (1999)

Cecilie Eken

Min ånde står i forpustede skyer fra min mund, men jeg har drukket for meget til rigtig at mærke kulden. Idiot! Store ski-depisselorteidiot! Jeg ved ikke helt om det er mig selv eller Dan, jeg mumler til. Måske er det Signe. Eller Bjørn.

Mine høje hæle klapper mod fortovet, så det giver genlyd mellem facaderne. Jeg går foroverbøjet med armene krydset over brystet. Ind imellem er jeg nær ved at snuble, min krop føles klodset, lidt fjern. Hvorfor sagde jeg også ja til den sidste øl Bjørn kom med? Blodet dunker rytmisk ved mine ører, men natte luften kvikker trods alt op. Lort! Hvorfor skulle det lige ske for mig? Jeg havde glædet mig sådan til den fest. Lige siden Dan og Sune kom og spurgte mig og Signe om vi ville med. Os to af alle pigerne i klassen. Han gik i 2. g., ham der holdt den. Og nu ligger Dan og Signe et sted deroppe mens jeg ... Lort, lort, lort!

Det bliver så pinligt i skolen på mandag. Signe der spørger: - Hvor blev du af? Bjørn gik og ledte efter dig. Han sagde du stak af midt i det hele? Hvad skete der? Og Dan vil drille mig. Selv Sune vil sikkert komme med bemærkninger. Min bedste veninde. Den lede møgsæk. Tårene

hober sig op bag mine øjne, jeg snøfter hårdt ind. Det var også for godt til at være sandt med den invitation. Sagde jeg det ikke nok, hvisler en stemme indeni.

Med ét får jeg lyst til at le. Hvis jeg ikke altid havde snakket om Dan mig her og der, havde Signe måske aldrig lagt mærke til ham. Og så var det hende han ... Det er for komisk! Ikke til at tage alvorligt. Jeg fniser, min latter runger gennem gaden, men hakkes brat over, da jeg er ved at falde over en kantsten.

For første gang stopper jeg op og løfter hovedet. Husene på begge sider af gaden ligner hinanden: mørke vinduer og ens gadedøre. Det eneste der adskiller de høje blokke, er skiltene fra butikkerne som forlængst er gået nedenunder og hjem. Lyset fra gadelamperne giver murstenene et mat skær. Jeg har aldrig været i det her kvarter før, det var Sune og Dan der kendte adressen. Da jeg kigger mig tilbage, indser jeg at jeg ikke vil kunne finde den rigtige opgang igen. Men vi kom herud med en bus, så der må være et stoppested i nærheden. Jeg skynder mig hen til det næste gadehjørne og kigger på vejskiltene.

Asgårdsgade. Urdsgade.

Det siger mig ingenting, og her er ikke et menneske, ikke en bil, ingen at spørge. Jeg drejer ned ad den vej der virker bredest. Hvis jeg bliver ved med at følge den, når jeg nok til en større vej før eller siden.

Nu begynder jeg at fornemme blæsten gennem nylonstrømperne og den tynde jakke. Mine tænder hakker mod hinanden, og jeg må småløbe for at holde varmen. Jeg prøver ikke at tænke på Dan. Og Signe. Eller ham Bjørn.

Verdandisgade, Skuldsgade.

De virker som kopier af de andre gader. Stadig ikke noget busstoppested.

Hvis bare jeg kunne finde en taxi. Min mor har givet mig penge nok til at betale. Pas på dig selv, Nanna-skat, sagde hun, før jeg gik ud af døren. Jeg prøver. Der er bare ikke nogen taxi at få.

Længere fremme kan jeg skimte et ståltrådshegn: en fabrikssilhouet rejser sig i mørket. Blind vej. Hurtigt gør jeg omkring og løber tilbage i

den retning jeg kom fra. Husrækkerne synes at hælde sig truende ind over mig. Som om gaden er blevet smallere. Her er så mærkeligt stille. Ikke et oplyst vindue noget sted. Jeg sætter farten endnu mere op, drejer om et hjørne og ét til og ét til.

Til sidst er jeg nødt til at standse for at få vejret. 5

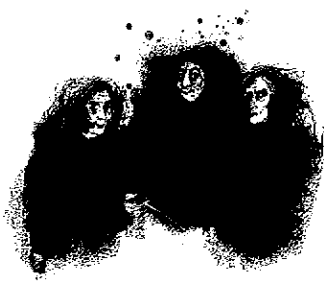
Yggdrasilgade.

Den lader til at fortsætte uendeligt ud i natten foran mig. Jeg er faret vild. Alligevel tør jeg ikke ringe på hos nogen for at få hjælp. Ikke på det her tidspunkt af natten. Hvem skulle også bo her? Alle husene virker tomme, forladte. Jeg ryster over hele kroppen nu. Af kulde og noget andet. Det føles som om jeg er blevet fanget i en labyrint. Hvad skal jeg gøre? Hvilken vej skal jeg tage? 10

I det samme mærker jeg et ryk om min ankel. Noget har viklet sig om mit ben, og jeg bøjer mig for at få det løs. Det er en tråd af grov uld. Rød så vidt jeg kan se i det dårlige lys. Den bugter sig fra min hånd hen ad fortovet foran mig. Forsigtigt trækker jeg i den, men mærker modstand. Selv da jeg hiver hårdere, giver den sig ikke. Jeg begynder at rulle garnet op om et par fingre mens jeg går fremad skridt for skridt. 15

Snart står jeg foran en af de gamle kælderbutikker. Udstillingsvinduet i gadehøjde er stadig dækket af den slags orange plastikfilm man engang brugte for at holde sollyset ude. Bortset fra en bunke filtret garn er vinduet tomt. »FØRSTE KLASSES TRÅD OG GARN« står der med snørklede bogstaver på butiksskiltet. Tråden løber fra nøglet i min hånd ned ad de tre trin til butiksdøren. Nogen har klistret et stykke pap med ordet LUKKET på døren, men den står en anelse på klem. En klokke 20 ringler, da jeg skubber den helt op. 25

Rummet jeg træder ind i, er oplyst af skæret fra utallige stearinlys i jernstager selv om det virkede fuldstændigt mørkt udefra. Langs væggene står reoler proppet med garnnøgler i alle farver. Løse tråde løber fra hylde til hylde, vikler sig ind og ud mellem hinanden. Fra tværpinde i loftet hænger garnstumper i massevis, nogle korte og tynde, andre lange, tykke. Det virker som om de alle sammen udgør en del af et enormt regnbuefarvet spindelvæv. 30

Tråden i min hånd følger en lige linie hen til en højrygget stol og ender omkring en stump metal der ligger på en bunke klude. Jeg rømmer mig.

- Hallo? Er her nogen?

5 Stilheden brydes af en klirrende lyd der får mig til at fare sammen. På gulvet snurrer metalstumpen rundt og rundt og laver mere tråd. Først nu forstår jeg hvad det er for et redskab: en håndten til at spinde garn med. To rynkede hænder stikker ud af kludebunken på stolen. De holder fast i tråden som står op fra den dansende ten, fodrer den hele tiden med mere
10 uld. Jeg kan mærke trækket i nøglet i min hånd.

Med besvær retter kvinden i stolen sig op. Et furet ansigt dukker frem omkranset af hår der mest af alt minder om sammenfiltret garn. Hendes kjole holdes sammen af to anløbne sølvbrocher ved hver skulder. Hun må være det ældste menneske jeg nogensinde har set. Kun øjnene virker
15 ikke gamle.

Nu smiler hun til mig. Hun har ikke mange tænder tilbage.

- Øh, godaften ...

Jeg bliver afbrudt af en fnisen fra den anden ende af rummet. På en stol nær vinduet sidder en anden gammel kone med begge hænder for
20 munden. Hun ligner den første kone til forveksling bortset fra at hun har et andet redskab liggende i skødet. Ved hendes fødder står en kurv med urensset, grå uld.

- Undskyld jeg forstyrrer, men ... forsøger jeg igen.

- Forstyrrer! Hø!

25 Jeg snurrer rundt. I det fjerneste hjørne bag det der engang var disken, aner jeg en tredje gammel kone foran en række gryder. Over hende hænger uldtråde i mange farver til tørre, og hendes kjole og hænder er dækket af farveklatter. Hun stirrer hårdt på mig. Mine øjne strejfer rundt og finder tilbage til den første kone.

30 - Jeg ... æh ... jeg er vist faret vild ... Måske kan I sige mig vejen til det nærmeste busstoppested? '

Konen med håndtenen rejser sig.

- Velkommen, Nanna. Vi tænkte nok du ville komme.

Uvilkårligt træder jeg et skridt hen mod døren.

- Hvor kender du mit navn fra?

- Hø! kommer det hånligt henne fra farvegryderne.

- Vi kender skam navnene på alle tråde, klukker konen ved vinduet.

- Vil du ikke sidde ned? 5

Den første kone fører mig hen til en ledig stol. Jeg må bevæge mig varsomt for ikke at blive viklet ind i alle trådene. Konen puster sædet rent for støv, og jeg sætter mig tøvende. Det er altså for mærkeligt. Hvad laver de tre oldinge her i en lukket butik? Burde de ikke sidde på et hjem et eller andet sted? 10

- Bor I her? forhører jeg mig.

- Ja, hvad tror du selv? vrisser konen ved gryderne.

Konen med tenen klapper mig på armen.

- Tiderne ændrede sig, og vi har været nødt til at flytte lidt rundt. Stedet stod tomt, så vi har slået os ned for en stund. 15

- Jamen, har I ikke nogen familie? Der burde da være nogen til at tage sig af jer.

Konen ved vinduet griner som om jeg har sagt noget ufatteligt sjovt.

- Det er skam os der tager os af alle levende.

De to andre nikker. 20

- Æh, jeg tror ikke ...

- Hun kender os ikke, vrisser konen med farverne.

- Sagde jeg det ikke nok?

- Hun genkender os ikke, retter den første kone. - Ser du, Nanna: vi er de tre vise møer. 25

Konen ved vinduet slår en skraldlatter op.

- De tre pebermøer!

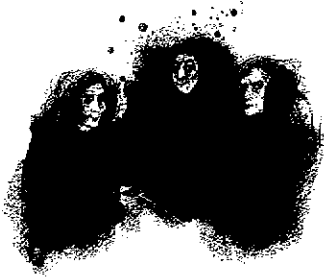
De to andre vender sig mod hende, og hun tier brat.

Vi har mange navne, fortsætter konen med tenen.

- Spinderne, skæbnens tre døtre, nornerne. Engang skrev mænd digte til vores ære. 30

- Det gør de ikke mere, indskyder konen bag disken surt.

Konen med tenen overhører hende.

- Vi er dem der spinder menneskets livstråd.

Jeg kigger fra den ene til den anden. Tavsheden fylder rummet, puster let til alle trådene. Så rejser jeg mig. De tre dér er godt nok de skøreste typer jeg nogensinde har mødt.

5 - Jeg må vist hellere se at komme videre. Det er sent, og ...

- Shhh!

Konen ved vinduet lægger en finger på læberne. Jeg standser midt i en bevægelse. De lader alle tre til at lytte intenst.

- Jeg har den her, brummer konen ved gryderne så.

10 Hun griber en blågrøn tråd der hænger ned fra loftet, lader den glide mellem to fingre til hun når enden.

- Han var en gammel mand.

Først nu kan jeg i det fjerne høre en ambulances skingre sirene. Lyden kommer nærmere og nærmere og standser så. Konen holder tråden
15 tæt ind over et af lysene, tilsyneladende uden at brænde sig. Snart får flammen fat og æder sig opad. Ilden når helt op til tværpinden uden at springe over til de andre tråde. Den blågrønne tråd gløder, så er den borte.

- Et rigt liv, mumler konen med tenen.

20 Der drysser lidt aske ned på disken, og konen med farverne fejer den til side. Min mund åbner og lukker sig igen. Det kan ikke være rigtigt det her. Selvom jeg føler mig fuldstændig ædru, må jeg være stanghamrende fuld.

- Nu går jeg altså. I er jo ikke rigtig kloge! ryger det ud af mig.

25 - Sagde jeg det ikke nok? lyder det koldt fra konen ved gryderne. - Hun er dummere end en jätte. Hun tror stadig ikke på os.

- Men det skal hun nok komme til, forsikrer den første kone.

Hun tager tenen med den røde tråd og lader en finger følge det stykke af tråden hun lige har spundet.

30 - Du er forelsket, siger hun så. - I Dan med fregnerne.

Jeg skal lige til at protestere. Det er jeg overhovedet ikke. I hvert fald ikke.

- Men det er Bjørn som får lov til at kysse dig.

Jeg kan ikke få et ord frem nu.

- For Dan sidder i sofaen og kysser din bedste veninde Signe, snerrer konen med farverne.

Konen med tenen sukker.

- Hun ved godt du kan lide Dan. Hun har altid sagt hun ikke synes, han er noget særligt. Nu kigger hun ganske kort på dig som du står dér alene i hjørnet med dit glas. Så kysser hun videre. 5

- Men skidt med det, fniser konen ved vinduet. - Bjørn kommer jo heldigvis forbi. Han siger noget sjovt. Du ler. Han synes dine nye sko er flotte. Han henter mere at drikke. 10

- Du har allerede drukket for meget, hvisler konen med farverne.

- Og hvad så? Konen ved vinduet lyder helt opstemt.

- Musikken er høj, og Bjørn lægger armen om dig og trækker dig ind til sig.

- Dit hoved snurrer, tager konen med tenen over. - Det er første gang du er så fuld, men du er ligeglad eller måske snarere glad for det. Alting føles lidt fjernt. 15

- Alting føles lidt komisk, retter konen ved vinduet.

Musikken lyder anderledes, de dansende ser sjove ud som de står der og vrider sig. 20

- Som om du selv ser særlig godt ud. Den tredje kone læner sig frem over disken mod mig. - Og Bjørn er flere år ældre end dig. Tænk at han overhovedet gider bruge tid på dig.

Den første kone kærtegner den røde tråd.

- Signe lægger mærke til jer nu. Så tilføjer hun sagte: 25

- Det føles alligevel underligt at stå dér med én drengs tunge i sin mund og en helt anden dreng i hovedet.

- Hold op! råber jeg. - Hold kæft! Jeg vil ikke høre på jer. Jeg går nu. Men af en eller anden grund kan jeg ikke bevæge mig.

- Lidt efter trækker Bjørn dig ind i et af soveværelserne, hvisker konen ved vinduet henrykt. - Du ler og følger med. Han er jo meget sød. Nu ligger I helt tæt ved siden af hinanden på sengen. Det er hyggeligt nok. Du kan mærke hans hånd på dit ene bryst, inde under skjorten. 30

- Tænk at han er interesseret i dig. Du presser dig mod ham. Han skal ikke tro at du aldrig har prøvet det her før.

- Det er som om det ikke helt er din krop han rører ved. Det føles hverken rart eller væmmeligt. Men pludselig famler han nedad, hånden glider hen over maven, ind under strømpebukserne, ned mod kanten af dine trusser.

Jeg venter, stiv i hele kroppen.

Ovre fra vinduet lyder en latter.

- Det er jo bare for sjov. Vil du ikke gerne prøve det?

10 Den første kone fejer hende af med hånden.

- Nej, du kan ikke lide det. Hans fingre er på vej ned mellem dine ben, og han kysser dig hårdt. Du river dig løs, ruller væk. Med ét har du lyst til at græde. Du styrter ud af rummet. Løber lige ind i Sune der siger et eller andet. Musikken dunker stadig. Signe og Dan sidder tæt sammen i sofaen. Så står du ude i entréen og trækker jakken på. Sune dukker op ved siden af dig, men du skubber ham til side.

15 - Du går fra festen, men du kan ikke engang finde hjem. Sagde jeg det ikke nok? Du opfører dig som et pattebarn! Hvor må de andre synes at du er latterlig.

20 Konen ved gryderne tørrer hænderne i sit forklæde som om hun er blevet snavset af bare at være i nærheden af mig.

Jeg kan ikke finde på noget at sige. Benene dirrer under mig, jeg må sætte mig ned på stolen igen. De tre koner venter tavse og ubevægelige.

25 Nu kan jeg mærke dem. Tårerne. Denne gang kan jeg ikke holde dem tilbage. Først triller en enkelt ned ad min kind, så kommer det væltende i bølger. Hvorfor gjorde hun det, min bedste veninde? Og Dan, der altid smilede til mig først? Og Bjørn, den dumme idiot. Åh, lort, lort, lort!

Jeg hulker så hele min krop ryster. Hvor længe ved jeg ikke. De tre koner lader mig bare sidde og græde.

30 Til sidst tørrer jeg kinderne og snøfter et par gange.

- Jeg ved ikke hvad jeg skal gøre ...

Den første kone leger med tenen og den røde tråd, de to andre rører sig ikke. Jeg har en mærkelig fornemmelse af at de tre gamle kællinger

kender mig som ingen andre, kender mig bedre end jeg selv gør. De ved alt om alting, og alligevel venter de dér, kolde, hårde, uden at gøre noget, uden at hjælpe. De vise møer. Skæbnens døtre. De tre der spinder menneskenes livstråd og fordeler lykke og ulykke. Pludselig er jeg rasende på dem.

5

- Det er jeres skyld alt det her lort! Det er jer der har gjort det mod mig. I det mindste må I fortælle mig hvad jeg skal gøre!

- Tag hjem, vrænger konen ved gryderne. - De sidder alligevel alle sammen og griner af dig.

Det gibber i mig. Måske har hun ret.

10

- Nej, det er da for kedeligt! indvender konen ved vinduet. - Lad være med at tage alting så alvorligt. Gå tilbage til festen. Lad som ingenting. Du siger bare at du skulle have lidt frisk luft. Der er masser af søde drenge og masser af gratis øl.

Jeg kan ikke lade være med at smile.

15

Konen med tenen ryster på hovedet.

- Vi kan ikke fortælle dig hvad du skal gøre, Nanna. Der er kun én der bestemmer.

Ordene klinger hvast, næsten skærende som når man klipper noget over med saks.

20

- Hvad mener du?

- Her.

Hun lægger tenen og uldtotten oven på garnnøglet som jeg stadig har i hånden. Så skubber hun mig over mod døren. Den glider op af sig selv.

25

- Jamen ...

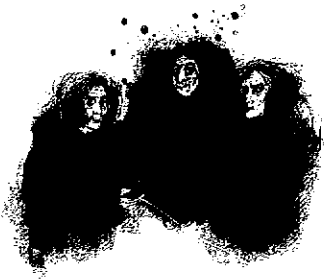
Næsten modvilligt træder jeg op på trappen. I et glimt ser jeg hvordan de to andre koner vender tilbage til deres arbejde.

- Busstoppestedet finder du nede for enden af gaden, peger den første kone.

30

- Jamen, hvad ...

- Men måske skulle du hellere gå den anden vej. Måske leder Sune efter dig, tilføjer hun drillende. - Lev vel, Nanna. Og pas på dig selv.

Døren lukker sig uden en lyd. Her udefra ser butikken igen helt mørk og forladt ud. Jeg læner mig frem og trykker dørhåndtaget ned. Som jeg havde forventet, er døren låst. Kulden slår mod mine kinder og brænder mod mine lunger, da jeg ånder ind. Jeg kigger på tenen og tråden og den endnu uspundne uld.

Pludselig er jeg ikke længere i tvivl om hvilken vej jeg skal tage.

Spinder – arbejdsopgaver

1. Del novellen op i afsnit, og giv hvert enkelt afsnit en overskrift
2. Beskriv hovedpersonen
3. Søg på nettet og find ud af mere om: Norner og Yggdrasil
4. Hvad betyder udtrykket ”enhver er sin egen lykkes smed”?
5. Er det sandt, at vi selv spinder vores livstråd? Forklar.
6. Giv eksempler på, at andre ting virker ind på vort liv
7. Kan vi altid finde en mening – og skal vi det? Diskutér.
8. Hvilket valg træffer Nanna?